

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-4099/24-S
Sp. zn. ČŠIS-S-820/24-S

Název	Základní škola Kostelec nad Černými lesy
Sídlo	nám. Smiřických 33, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
E-mail	reditelna@zskncl.cz
IČO	61 883 328
Identifikátor	600 045 412
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Lenka Rosensteinová
Zřizovatel	město Kostelec nad Černými lesy
Místo inspekční činnosti	náměstí Smiřických 33, Kostelec nad Černými lesy Tyršova 981, Kostelec nad Černými lesy
Inspekční činnost na místě	4. – 8. listopadu 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků podle příslušných školních vzdělávacích programů (dále „ŠVP“), jejich naplňování a souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny a školní jídelny.

K termínu inspekční činnosti ZŠ vzdělává ve 36 třídách 941 žáků (naplněnost 97 %) včetně 143 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“), z nichž šest je vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu. Eviduje 109 žáků s odlišným mateřským jazykem, z nich 20 s jazykovou bariérou. Počet žáků, tříd i pedagogických pracovníků se od předchozí inspekční činnosti v roce 2020 navýšil. K pravidelné docházce do deseti oddělení školní družiny je zapsáno 292 účastníků zájmového vzdělávání (naplněnost 97 %).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) stojí v jejím čele již od 1. září 2007. Na základě dobré znalosti prostředí zpracovala realistickou koncepci školy na období 2021 – 2026 s ucelenou představou o jejím strategickém rozvoji. Dílčí cíle se daří postupně naplňovat především v materiální oblasti. V souladu se stanovenou koncepcí škola úzce spolupracuje se zřizovatelem a mnoha organizacemi se vzdělávacím, kulturním i společenským zaměřením, což má pozitivní dopad na rozvoj osobnostních a sociálních dovedností žáků. ZŠ se aktivně zapojuje i do mezinárodního projektu e-Twinning. Strategický plán rozvoje je pravidelně vyhodnocován, širší vedení školy ve spolupráci s ostatními zaměstnanci vhodně stanovuje rizika i příležitosti pro zlepšení. Podněty řeší ředitelka systematicky, v průběhu inspekční činnosti prokázala schopnost pohotově přijímat opatření k odstraňování zjištěných dílčích nedostatků. Část svých pravomocí vhodně delegovala na dva zástupce a vedoucí vychovatelku školní družiny. Společně sledují úroveň vzdělávání prostřednictvím hospitací a evaluačních prostředků, pokud identifikují rizika, většinou přijímají adekvátní opatření. Ředitelka jejich účinnost však následně systematicky nevyhodnocuje, což se negativně odráží do průběhu i výsledků vzdělávání. Minimálně byla využita doporučení pro zlepšení činnosti školy uvedená v závěrech z předchozí inspekční činnosti, např. nedostatečná diferenciací učiva s ohledem na osobní maximum každého žáka, malá efektivita podpory žákům ohroženým školním neúspěchem či neefektivní kontrolní systém.

Podíl kvalifikovaných pedagogů poskytujících základní vzdělávání činil dvě třetiny sboru. Tento stav přetrvává od předchozí inspekční činnosti. Zájmové vzdělávání je zajištěno až na jednu výjimku kvalifikovanými vychovatelkami, stejná míra odbornosti je i u asistentů pedagoga. Ředitelka se snaží získat kvalifikované pedagogy. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je realizované v dostatečném rozsahu, občas i formou aktivit pro celou sborovnu, není však zcela v souladu s potřebami školy. Přenos poznatků z dalšího vzdělávání v rámci metodických orgánů je ojedinělý, do průběhu výuky se odráží pouze částečně. Příležitost ke zlepšení je v prohloubení spolupráce pedagogů prostřednictvím četnějších vzájemných hospitací se zaměřením na moderní metody a formy práce a sdílení didaktických informací na pravidelných pracovních setkáních členů sboru.

Školní poradenské pracoviště tvoří dvě výchovné poradkyně, obě pro specializovanou činnost kvalifikované, dvě školní metodičky prevence, doplňující si odbornost studiem, a klinický psycholog. Tým má vhodně rozdělené kompetence, úzce spolupracuje s ředitelkou. Efektivnost poradenství a kontrola jeho jednotlivých oblastí má rezervy především ve sledování a vyhodnocování účinnosti podpůrných opatření realizovaných v průběhu vzdělávání, v úrovni zpracování individuálních vzdělávacích plánů i ve vnitřním přenosu informací. Kariérové poradenství se daří zajišťovat v potřebném rozsahu i kvalitě.

Informace o činnosti školy jsou zákonným zástupcům dostatečně poskytovány prostřednictvím webových stránek, konzultací či osobních pohovorů, dostupné jsou i na nástěnkách ve školních budovách či v regionálním tisku. ZŠ se aktivně prezentuje

veřejnosti také pořádáním akcí pro setkávání všech osob participujících na vzdělávání. O jednotlivých aktivitách a zajímavostech ze školního dění informuje mimo jiné školní časopis, jehož obsah a úroveň vypovídá i o vzájemných přátelských vztazích. V ZŠ aktivně pracuje žakovský parlament poskytující vedení náměty k realizaci akcí, přispívá tak k pestrosti života školy.

Pro zlepšení podmínek vzdělávání ředitelka využívá všech dostupných finančních zdrojů, včetně účelových dotací a sponzorských darů. Ty jsou primárně určeny pro začleňování ukrajinských žáků do vzdělávání. Při zajišťování kulturních a sportovních akcí vypomáhá Klub rodičů a přátel školy. Od předchozí inspekční činnosti došlo zejména k modernizaci budovy s novými počítačovými učebnami a zázemím pro polytechnickou výuku, k vybudování venkovních vrbových hnízd sloužících ke vzdělávání v přírodě. Pravidelně je obnovováno vybavení učebními pomůckami a materiály. Příležitostí ke zlepšení je navýšení počtu tabletů či jiných zařízení umožňujících četnější práci žáků s různými informačními zdroji.

Všechna oddělení školní družiny jsou umístěna ve vybraných kmenových učebnách prvního stupně. Vychovatelky účelně využívají další prostory školy, hřiště i zahradu, kde došlo k vybudování hmatové stezky, pořízení venkovních posilovacích strojů i nových herních prvků.

Vedení školy vytváří bezpečné podmínky pro práci s žáky i účastníky zájmového vzdělávání, kteří jsou průběžně a průkazně poučováni o pravidlech bezpečnosti. Zabezpečení vstupů do budov školy bylo v době inspekční činnosti funkční a účinné.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání správně vycházelo ze vzdělávacích obsahů příslušného ŠVP. Prostředí školy bylo většinou podnětné. Pedagogové převážně vstřícně reagovali na potřeby žáků, atmosféra ve třídách až na výjimky byla bezkonfliktní a projevy všech spontánní. Ojedinelé vyučující zvolili strohý a autoritativní přístup k žákům, jenž se odrážel v jejich zdrženlivosti a nižší participaci na výuce. V hospitovaných hodinách výrazně převažovala frontální výuka s různou mírou efektivit, pouze v pětině sledovaného vzdělávání byla vhodně kombinována se samostatnou činností, ještě méně byla zařazena účelná skupinová práce nebo práce ve dvojicích. Častá absence diferencovaného přístupu ve vztahu k aktuálním znalostem, dovednostem a potřebám jednotlivých nadaných jedinců, žáků ohrožených školním neúspěchem i se ŠVP mnohdy snižovala účinnost vzdělávání. Vyučující se zaměřili převážně na vědomostní a dovednostní cíle, výjimečně na postoje. Zpětná vazba směřující k dalšímu učení byla jednotlivcům vhodně poskytnuta většinou v průběhu výuky, ve dvou pětinach hodin žáci příhodně zhodnotili svou činnost s ohledem na vlastní učení. Příležitost k zefektivnění vzdělávání představuje cílené četnější zařazení práce se zdroji a využití digitálních technologií podporujících u žáků rozvoj kritického myšlení.

Při výuce českého jazyka na prvním stupni učitelky vytvářely dostatečný prostor pro individuální mluvní projevy žáků i jejich vzájemnou komunikaci, podporu čtenářské gramotnosti, vhodně je vedly k práci s chybou. Ve většině hodin byly účelně zařazeny manipulační činnosti s názornými pomůckami, které směřovaly k výraznějšímu ukotvení probíraného učiva. Využití mezipředmětových vztahů příhodně propojilo celou výuku. V prvním ročníku byla účinně rozvíjena grafomotorika, avšak jen ojedinelé docházelo ke kontrole správného úchopu psacího náčiní. Učitelky cíleně podporovaly pozitivní třídní klima i vytvoření správných učebních návyků.

V hospitovaných hodinách matematiky na prvním stupni učitelé dávali všem dostatečný prostor pro plnění zadaných úkolů, byly především zopakovány a upevňovány již dříve získané vědomosti. Pouze dvě pětiny sledované výuky však byly vhodně koncipovány a dobře promyšleny, činnosti se efektivně střídaly.

V oblasti Člověk a jeho svět učitelky vhodně využívaly zkušenosti a znalosti žáků, dávaly všem dostatečný prostor pro plnění zadaných úkolů, většinou byly hodiny dobře strukturované. V polovině hospitované výuky žáci aktivně a účelně využívali rozmanité informační zdroje, důležité pro rozvoj kritického myšlení, byli vedeni k vzájemné spolupráci a diskusi nad zadaným tématem. Objevily se prvky badatelského učení i s vhodnou podporou obsahově náročné komunikace.

Polovina výuky angličtiny účelně probíhala v cizím jazyce, zatímco v ostatních hodinách byl cílový jazyk kombinován s mateřským, což částečně snižovalo jejich efektivitu. Většina hodin byla pestrá, učitelé příhodně střídali aktivity se zaměřením zejména na receptivní dovednosti, čímž byl podněcován zájem žáků o předmět. Důraz byl kladen na gramatickou správnost, avšak produktivní dovednosti byly částečně opomíjeny a žáci nebyli dostatečně vedeni k vyjadřování ve větách. V části hodin vyučující zvolili méně účinné metody a formy práce, které vedly k časovým prodlevám a ke sníženému zájmu žáků o probíranou látku. Nedostatečná diferenciaci s ohledem na různou úroveň znalostí jednotlivců se projevila v jejich nerovnoměrném zapojení do výuky.

Výuka ruštiny a němčiny příhodně podporovala motivaci žáků k dalšímu zájmu o studium jazyků. Pouze ve dvou třetinách hodin byly použité metody a formy práce rozmanité a zahrnovaly využití digitálních technologií. Důraz byl správně kladen zejména na rozvoj slovní zásoby a tvorbu jednoduchých vět.

V hospitovaných hodinách českého jazyka na druhém stupni byla účelně využita pestrá škála forem práce. Zařazení kreativních úkolů vneslo do vzdělávání zábavný prvek a zároveň podněcovalo schopnost autentického sebevyjádření žáků. V gramaticky zaměřené výuce se pedagogové soustředili na všestranný jazykový rozbor, účinně podporující systematizaci a upevnění učiva. Důraz byl kladen i na pochopení obsahu použitých textů a rozvíjení schopnosti správně chápat význam slov, což vhodně přispívalo k podpoře čtenářských a jazykových kompetencí.

V hodinách dějepisu byly efektivně využity aktivizační metody, které motivovaly žáky a podporovaly jejich zájem o učivo. Ti získávali znalosti nejen prostřednictvím tematických videí, ale také dramatizací, jež rozvíjely jejich prezentační dovednosti, kreativitu a umožnily lepší pochopení dobových souvislostí. Žáci ve výuce výchovy k občanství vhodně vyhledávali údaje o orgánech státní správy a samosprávy v regionu z různých informačních zdrojů. Byli příkladně vedeni k orientaci v sociální realitě a vazbách v občanském životě.

Výuka přírodovědných předmětů (fyzika, přírodopis, zeměpis a chemie) byla pečlivě připravená a věcně správná. Pozitivem sledovaných hodin fyziky a přírodopisu bylo účelné využití tematických videí a názorných pomůcek včetně živých exemplářů, v chemii pak realizace pokusu. Podpoře environmentální výchovy a ochrany přírody a životního prostředí věnuje ZŠ dlouhodobě značné úsilí, organizuje akce zaměřené tímto směrem, cíleně využívá ke vzdělávání vhodné podmínky v okolí školy. V zeměpisu žáci příhodně pracovali s mapami, obratně se orientovali v rejstřících. Hospitované hodiny matematiky převážně vedly k osvojení příslušných výukových algoritmů prostřednictvím numerace. Probírané učivo bylo žákům zprostředkováváno smyslně. Jen ojediněle vyučující zařadili aktivity podporující rozvoj jejich matematického uvažování.

Promyšlené hodiny tělesné výchovy se zaměřovaly na rozvoj fyzické zdatnosti žáků odpovídající jejich věku. Zařazení vhodných pohybových aktivit cíleně podporovalo jejich sociální kompetence. V hudební výchově někteří pedagogové nevyužívali pestrou škálu aktivit směřujících k rozvoji příslušných dovedností, což mělo negativní vliv na motivaci žáků pro zapojení se do realizovaných činností. V části výuky za efektivního doprovodu hudebních nástrojů sborově zpívali vhodně zvolené písně. Při výtvarné výchově byla účelně podporována kreativita žáků i jejich pozitivní vztah k umění.

Kvalitní speciální učebnice a didaktické materiály byly funkčně využívány v předmětu speciálně pedagogické péče žáků se ŠVP, který systematicky směřoval k posílení oslabených kognitivních funkcí. Asistentky pedagoga účelně spolupracují s vyučujícími zejména při podpoře žáků přímo ve výuce a při její přípravě. Nebylo zřejmé jejich zapojení do hodnocení výsledků vzdělávání a účinnosti podpůrných opatření.

Zájmové vzdělávání bylo velmi dobře připraveno a organizováno. Příjemné vztahy mezi vychovatelkami a účastníky pozitivně ovlivňovaly průběh nabízených aktivit. Zaznamenaný byly činnosti, které účelně rozvíjely nadání a klíčové kompetence jednotlivců v souladu s cíli stanovenými v příslušném ŠVP. V průběhu hospitací účastníci aktivně relaxovali, vhodně využívali spontánní hru, tvořivé a esteticko-výchovné činnosti, při kterých posilovali vzájemné pozitivní sociální vazby.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v souvislosti s naplňováním ŠVP pro základní vzdělávání vedení školy využívá běžné interní hodnotící prostředky, např. hospitace, tematicky zaměřené testy, ročníkové a absolventské práce. Minimální rozsah využití externího hodnocení výsledků vzdělávání není v souladu s pravidly stanovenými ve výše uvedeném ŠVP.

Přechod žáků z prvního na druhý stupeň ZŠ byl ve školním roce 2023/2024 problematický, přibližně polovině žáků se celkový prospěch zhoršil. K nejvíce náročným předmětům z pohledu úspěšnosti patří na obou stupních matematika, na druhém stupni pak i dějepis a zeměpis. V hodnocení prospěchu na konci výše uvedeného roku cca 61 % žáků prospělo s vyznamenáním a 36 % prospělo, šest jedinců neprospělo. Z celkového počtu bylo cca 20 % žáků ohroženo školním neúspěchem. Také dvě pětiny žáků se ŠVP jsou ohrožené. Účinnost přijímaných opatření je nízká, vhodnost zvolených metod při nahodilém doučování škola cíleně nevyhodnocuje. Pro zvýšení intenzity podpory těmto žákům je třeba zefektivnit kontrolní systém ze strany vedení školy i jednotlivých členů poradenského pracoviště, prohloubit jejich spolupráci s učiteli i prostřednictvím vhodnějšího nastavení vnitřního informačního systému. Příležitostí ke zlepšení je pravidelná realizace doučování s vyhodnocením efektivit používaných metod s cílem posunout každého žáka k jeho osobnímu maximu. Talentovaní jedinci se účastnili předmětových a sportovních soutěží, kde zaznamenali úspěchy i v okresních kolech.

Aktualizovaný preventivní program je účelně zaměřen na rizikové jevy, zdravou výživu, dopravní výchovu a klima ve škole a zahrnuje spolupráci s vnějšími subjekty. K identifikaci rizik vhodně přispělo rovněž dotazníkové zjišťování názorů všech aktérů vzdělávání a podněty získané ze schránky důvěry. ZŠ systematicky podporuje adaptaci žáků při klíčových přechodech. Pro budoucí prvňáčky nabízí edukativně stimulační program a rodičům poskytuje informativní brožuru, pro žáky šestého ročníku pořádá kurzy zaměřené na posílení jejich sociální adaptace při přechodu na druhý stupeň. Pozitivní klima je doloženo i počtem pochval udělených ve školním roce 2023/2024, které jsou v rovnováze

s počtem uložených kázeňských opatření. Tým školního poradenského pracoviště ve spolupráci s vedením školy identifikoval problémy se záškoláctvím či používáním elektronických cigaret. Následně vedení školy přijalo vhodná opatření, ihned spolupracovalo se zákonnými zástupci žáků i s příslušnými externími subjekty.

V rámci kariérového poradenství škola aktivně a účinně napomáhá žákům při volbě budoucího povolání prostřednictvím organizace náborových akcí a účastí na burzách škol. Získávání a vyhodnocování informací o úspěšnosti absolventů školy v dalším vzdělávání nebo profesionálním životě není cílené, je založeno pouze na individuálních sděleních některých bývalých žáků.

Aktivní spolupráce se vzdělávacími institucemi a dalšími partnery v oblasti environmentální výchovy, která je vhodně realizována prostřednictvím exkurzí, vycházek a výukových projektů, efektivně podporuje rozvoj přírodovědné gramotnosti žáků a pozitivně ovlivňuje jejich vztah k přírodě a životnímu prostředí, což je zřejmé z praktických výstupů a tematicky zaměřených akcí školy.

Výsledky práce účastníků zájmového vzdělávání korespondují se stanovenými cíli příslušného ŠVP a jsou v souladu s jejich individuálními možnostmi. Směřují ku pevnování kladných postojů k přírodě, pohybovým či estetickým aktivitám. Výtvary jednotlivců jsou vhodnou součástí výzdoby školy. Významná je spolupráce při společných akcích mezi všemi odděleními školní družiny, což má pozitivní vliv na utváření sociálních dovedností účastníků.

Závěry

Vývoj školy

- Nárůst počtu žáků, tříd a pedagogických pracovníků.
- Výrazné zlepšení materiálních podmínek v oblasti polytechnického vzdělávání a vybavení počítačových učeben.
- Přetrvávání většiny nedostatků zjištěných při předchozí inspekční činnosti - nedostatky v kontrolní činnosti, nedostatečná diferenciací učiva s ohledem na osobní maximum každého jedince, nízká efektivita podpory žákům ohroženým školním neúspěchem.

Silné stránky

- Efektivní spolupráce s vnějšími partnery s pozitivním dopadem na materiální podmínky vzdělávání a osobnostní a sociální dovednosti žáků. (1.5)
- Systematická činnost v oblasti environmentální výchovy podporující ekologické myšlení žáků. (3.4)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Nedostatečná účinnost kontrolního systému s negativním dopadem do průběhu a výsledků vzdělávání. (2.1)
- Převažující frontální výuka bez využití širšího spektra vzdělávacích strategií a postupů, nedostatečně cílené vedení žáků k práci s různými informačními zdroji. (4.2)

- Chybějící diferenciacie obsahu vzdělávání vzhledem k nadaným žákům, žákům ohroženým školním neúspěchem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (4.3)
- Problematický přechod žáků z prvního na druhý stupeň základní školy s negativním dopadem na výsledky vzdělávání. (5.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zkvalitnit kontrolní a evaluační systém, stanovovat a vyhodnocovat opatření směřující ke zkvalitňování pedagogického procesu, rozšířit spektrum vnějších evaluačních prostředků.
- Vytvořit funkční vnitřní informační systém, prohloubit spolupráci pedagogického sboru četnějšími vzájemnými hospitacemi a předáváním zkušeností na pravidelných metodických setkáních.
- Zintenzivnit a zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na diferencovaný přístup k žákům s ohledem na jejich maximální potenciál a na nové trendy ve vzdělávání. Přenést získané poznatky do průběhu výuky.
- Sjednotit kritéria hodnocení napříč celou školou, zaměřit strategii předcházení školnímu neúspěchu na bezproblémový přechod žáků z prvního na druhý stupeň základní školy.
- Obohatit vzdělávání četnějším využitím digitální techniky pro vyhledávání, třídění a analyzování informací podporujících kritické myšlení.
- Monitorovat poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a systematicky vyhodnocovat jejich efektivitu ve výuce s ohledem na dosažené výsledky vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Údaje o škole z rejstříku škol a školských zařízení a z výkaznictví školy k termínu inspekční činnosti
2. Dokumentace týkající se koncepce, řízení a autoevaluace školy – školní roky 2023/2024 a 2024/2025 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
3. Informace z webových stránek školy www.zskncl.cz
4. Dokumentace školního poradenského pracoviště – školní roky 2023/2024 a 2024/2025 k termínu inspekční činnosti (vzorek)

5. Další dokumentace školy podle § 28 odst. 1 školského zákona za školní roky 2023/2024 a 2024/2025 k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, jíž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Dana Šilhánová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Kateřina Bundilová, školní inspektorka

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D., školní inspektorka

Mgr. Markéta Seidlová, školní inspektorka

RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice

19. listopadu 2024